

Bruckner Anita – Gállné Rabatin Edit – Perge Zsoltné

„NÉGY VÁNDOR JÁR KÖRBE-KÖRBE...”

Játék- és tanulási tevékenységek komplex tervezése
azonos és vegyes életkorú csoportokban I.

ŐSZ-TÉL

Novum Könyvklub

Készült:
Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata Egyesített Óvoda
Pestszentimrei Napvirág Tagóvodájában
1188 Budapest, Szélső utca 54–58.

Írta:
Bruckner Anita
Gállné Rabatin Edit
Perge Zsoltné

A könyvborító rajzát készítette:
Hajnal Rebeka (6,5 éves óvodás),
a Napvirág Óvoda óvodása

© Kiadja a Novum Könyvklub Kft., 2022
www.novumkonyv.hu

HU ISSN 2063-515X
ISBN 978-615-6043-58-0

A kiadó a kiadói jogot fenntartja. A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül sem a teljes mű,
sem annak része semmiféle formában nem sokszorosítható.

A kiadásért felel a Novum Könyvklub ügyvezetője
Szerkesztő: Manxhuka Afrodita
Anyanyelvi lektor: Gellér Tibor
Tördelés, nyomdai előkészítés: Soós Zsuzsanna

Pannónia Nyomda Kft.
Felelős vezető: Halász Gábor

Tartalom

Ajánló.....	4	Tél – „Brum-brum Brúnó”	56
„Napvirágos kincseink” – Bevezető gondolataink	5	Tél – „Heje-huja, vigalom”	58
Tanulási tématerv az őszi hónapokban, középső csoportban.....	7	Tanulási tématerv a téli hónapokban, kis-nagycsoportban	61
Ősz – „Kipp-kopp, kopogok, óvodába indulok”	8	Tél – „Mikulás, Mikulás”	62
Ősz – „Kiskertemben termett”	10	Tél – „Kiskarácsony, nagykarácsony”	64
Ősz – „Barátaink, az állatok”	12	Tél – „Új év, új év, új esztendő”	66
Ősz – „Kontyos-kendős Őszanyó”	14	Tél – „Tél szele hóval, faggyal jó”	68
Ősz – „Liba, liba, libuskám”	16	Tél – „Mackó brummog”	70
Ősz – „Ez a szemem, ez a szám, ez meg itt az arcocskám”	18	Tél – „Itt a farsang, áll a bál”	72
Tanulási tématerv az őszi hónapokban, kis-nagycsoportban	21	Tél – „Fuss, te Tél! Fuss, te Tél!”	74
Ősz – „Halihó! Halihó! Óvodásnak lenni jó!”	22	Tanulási tématerv a téli hónapokban, kis-középső-nagycsoportban	77
Ősz – „Dolgozni szaporán”, „Szóló szőlő zamatos”	24	Tél – „Miki-Miki-Mikulás”	78
Ősz – „Mondd, szereted az állatokat?”	26	Tél – „Adventi hírnök, friss fenyőág”	80
Ősz – „Ősz szele zümmög”	28	Tél – „Így ketyeg az óra, tik-tak, jár”	82
Ősz – „Réce, ruca, vadliba”	30	Tél – „Télen csupasz minden ág”	84
Ősz – „Fújtak, fújtak őszi szelek”	32	Tél – „Kibújás vagy bebújás”	86
Tanulási tématerv az őszi hónapokban, kis-középső-nagycsoportban	35	Tél – „Farsangolunk, vigadunk”	88
Ősz – „Ti is gyorsan keljete, óvodába menjete!”	36	Tél – „Kice-vice, villó”	90
Ősz – „Lipem, lopom a szőlőt”	38	Ajánlások – Ötletek egy-egy témához kapcsolódó tevékenységek részletes kidolgozására.....	93
Ősz – „Macska fogott egeret”	40	Tevékenységterv I.	
Ősz – „Ősszel a táj piros, sárga”	42	Kirándulás az őszi erdőbe	94
Ősz – „Hatan vannak a mi ludaink”	44	Tevékenységterv II.	
Ősz – „Itt a szemem, itt a szám”	46	Séta a vadsparkban	98
Tanulási tématerv a téli hónapokban, középső csoportban	49	Tevékenységterv III.	
Tél – „A karácsony csuda jó”	50	Fésűs Éva: Tüsszentős mese	101
Tél – „Aki fázik, vacogjon!”	52	Tevékenységterv IV.	
Tél – „Mi kell neked? Fatető! Fatető! Deszka madáretető”	54	Téli túra – Mit vegyek fel?	105
		Tevékenységterv V.	
		Egérke piros szegélyes kék kabátja	108
		Tevékenységterv VI.	
		Farsangi színekavalkád.....	113
		Felhasznált irodalom	118

Ajánló

Tisztelt Olvasó! Kedves Óvodapedagógusok!

Szeretettel ajánlom figyelmükbe a BP18 Egyesített Óvoda Napvirág Tagóvodájában dolgozó munkatársaim, óvodapedagógus kollégáim által összeállított szakmódszertani kiadványt a pályára készülő, a gyakornoki éveit kezdő, valamint a szakmai munkáját a pedagógus minősítési eljárások mentén megújítani kívánó kollégáknak!

A könyv az óvodapedagógusok számára készített módszertani ötlettár, amely elsősorban a portfóliójukat készítő óvodapedagógusok számára, valamint a több éve a pályán lévő, a tervezési gyakorlatukban új utakat kereső óvodapedagógusoknak ad mintát a tudatos tervezésen keresztül a tartalmas tevékenységszervezés megvalósítására.

A BP18 Egyesített Óvoda intézményvezetőjeként büszkeséggel tölt el, hogy a Pestszentimrei Napvirág Tagóvoda munkatársainak többéves, tudatos, tervszerű, komplex tevékenységszervezést bemutató szakmai munkája könyv formájában a Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Egyesített Óvoda óvodapedagógusai részére is elérhetővé, „közkinccsé” válik.

A kerületben hivatásukat szerető, innovatív pedagógusok dolgoznak, a szakmai és módszertani élet, az egymástól való tanulás, a közös ötletelés mindig is kiemelt szerepet kapott óvodáinkban, közösségünkben.

Azt gondolom, hogy a szakmai munkának könyvben való összefoglalása is a közös szakmai munka, innováció eredménye, belső indíttatásból megfogalmazódó igény, az évek óta tartó közös gyakorlati és tudatos tervezőmunka eredménye. A napi gyakorlatban megvalósuló alkotómunkájuk így, egybefűzve, kézzelfoghatóvá teszi mások számára is a hitelesen végzett, szakmai, gyakorlati és tervezőmunkájuk megismerését.

A könyv megalkotásához kellett a pedagógusok évek óta tartó együtt munkálkodása, a gondolatok egységes szerkezetté formálásának képessége; de elsősorban az a hit, hogy az évek alatt megszerzett módszertani tudás segítségül szolgálhat a pályájukat kezdő kollégáknak és a megújulni vágyó pedagógusoknak a tudatos tervezőmunkában való elmélyülésben.

A könyvben rejlő tudástár három, a szakmájukat hittel, hitelesen, a családokért és gyermekeikért szívvel-lélekkel tevékenykedő óvodapedagógus munkatársam alkotása.

Szakmai barátságuk és az a bizalom, hogy felkértek a könyvajánló megírására, számomra megtisztelő.

Kívánom a tisztelt olvasónak, hogy lapozzák a könyvet, és használják a benne rejlő tudást és szakmai kincset olyan lelkesen és tudatossággal, mint ahogy kollégáim, Anita, Edit, Gabi készítette a saját maga örömeire és az óvodapedagógusok alkotómunkájának megsegítésére.

*Kékesi Szilvia
BP18 Egyesített Óvoda
intézményvezető*

„Napvirágos kincseink”

Bevezető gondolataink

„Néha nem könnyű bizonyos tényeket megértetni a gyerekekkel, de ha mondandókat a jelenlegi céljaikhoz és vágyaikhoz igazítjuk, sokkal nagyobb esély lesz rá, hogy meghallgatnak bennünket.”
(David B. Agus)

Szeretettel köszöntjük a könyv olvasóit! Már a pedagógus-életpályamodell bevezetésekor megfogalmazódott bennünk, hogy milyen jó lenne egy mindenki számára használható módszertani ötlettár, mellyel pedagógiai tervezési munkánkat szakszerűbben végezhetnénk.

Emlékszünk azokra a nehézségekre, melyekkel az első portfólióírók között szembesültünk, hiszen az útmutatóban sem volt erre kifejezetten minta, az ajánlás sem tartalmazott konkrétumokat. Minden óvoda saját pedagógiai programjában rögzíti azokat az elveket, melyekben az Országos Alapprogramra építve meghatározzák tervezésük módját, kereteit. Ennek alapján vannak óvodák, ahol projekt módszerrel dolgoznak, projektterveket készítenek, és vannak, ahol heti tervezés valósul meg. A mi óvodánkban, a Bp. 18. Egyesített Óvodák Napvirág Tagóvodájában a témához igazodva többnyire két, alkalmanként egy-három hetes tematikus tervezést alkalmazunk, mi, óvodapedagógusok is kéthetes váltásban dolgozunk. Tapasztalataink szerint ez a módszer több lehetőséget biztosít egy-egy téma alapos, sokoldalú feldolgozására, elegendő időt hagyva a gyermekek számára a szerzett ismeretek elmélyítésére.

Éves tervünk az évszakok, jeles napok, ünnepek, hagyományok feldolgozása köré épül, tematikus tervünk ennek lebontásaként készül cél- és feladat-meghatározással, a kiválasztott anyag, téma felüntetésével, a konkrét tevékenységeket megnevezve. Igazi portfólióbarát módon, az önértékelési és tanfelügyeleti eljárások előírásait is figyelembe véve tartalmazza a tevékenységek megvalósításának módszereit, valamint a különböző területeknek a gyermekek adott tevékenységében megvalósítható képességfejlesztési lehetőségeit. A könyvben jelen esetben három csoport – egy középső csoport, egy kis-, középső és nagycsoport és egy kis- és nagycsoport tervezését mutatjuk be az őszi-téli időszakra vonatkozóan. A tematikus tervek mellé évszakonként egy-egy részletesen kidolgozott tevékenységi tervezet is kapcsolódik, melyek megvalósíthatóságát gyakorlati tapasztalataink támasztják alá.

Hisszük és valljuk, hogy az óvodapedagógusi munka sikerességének fontos alapja a tudatosság, melynek egyik eleme az írásbeli tervezés. A tudatos, előrelátó, adott téma köré épülő komplex tervezés gyakran még a több éve dolgozó, gyakorlati munkájukban kiváló óvodapedagógusoknak sem könnyű, a pályakezdő óvodapedagógusok számára pedig sok nehézséget okoz. Többéves kipróbálás előzte meg azt a fajta tervezési módot, amit ebben a könyvben bemutatunk. Igazi kincs ez számunkra, hiszen saját szakmai tapasztalatainkra épül, sok-sok, folyamatos módszertani megújulás eredményeként jutottunk arra az elhatározásra, hogy ezt közkinccsé tegyük.

A szerzők

Tanulási tématerv az őszi hónapokban, középső csoportban

Ősz

„ŐSZ SZELE ZÜMMÖG, ALUSZIK A NYÁR MÁR”

szeptember

„KIPP-KOPP, KOPOGOK, ÓVODÁBA INDULOK”

- 1–2. hét: „Kipp-kopp, kopogok, óvodába indulok” – Újra az óvodában, a mi óvodánk, a mi csoportunk
- 3–4. hét: „Kiskertemben termett” – Őszi gyümölcsök, zöldségfélék, termények, szüreti hagyományok

október

„BARÁTAINK, AZ ÁLLATOK”

- 1–2. hét: „Barátaink, az állatok” – Az állatok világa, a ház körül és az erdőben élő állatok
- 3–4. hét: „Kontyos-kendős Őszanyó” – Az őszi évszak jellemzői – időjárás, színek, a természet „kincsei”

november

„LIBA, LIBA, LIBUSKÁM”

- 1–2. hét: „Liba, liba, libuskám” – A baromfiudvar lakói – baromfik, hasznuk, Márton-napi vigalom, libabál
- 3–4. hét: „Ez a szemem, ez a szám, ez meg itt az arcocskám” – Testrészeink, érzékszerveink, egészségünk védelme

Ősz – „Kipp-kopp, kopogok, óvodába indulok”

A tervet készítő óvodapedagógus neve	Perge Zsoltné
Dátum	SZEPTEMBER, 1–2. HÉT
A tematikus terv helye az évszakkörben, témája	Ősz – „Kipp-kopp, kopogok, óvodába indulok” Újra az óvodában, a mi óvodánk, a mi csoportunk
Cél:	Az óvodai életbe való visszailleszkedés elősegítése, a csoportközösség formálása, az összetartozás érzésének mélyítése.
Feladat:	<ul style="list-style-type: none">• A családdal átélt nyári élmények felidézésével az új óvodai élmények befogadásának elősegítése, a közösségi magatartásformák felidézése, gyakorlása, fejlesztése.• Az óvoda étellel kapcsolatos ismeretek felelevenítése, szokások gyakorlása, a „mi óvodánk”, a „mi csoportunk” fogalmának tudatosítása.• Az „én” és a „mi” fogalmának gyakorlása tevékenységek által.• Zenei esztétikai élmény nyújtása, a zenéhez való pozitív viszonyulás, a zene szeretetére nevelés.• Irodalmi esztétikai élmény nyújtása a mese által, illetve azon keresztül az óvodához, a tágabb és szűkebb óvodai közösséghez, a csoporthoz, a csoporttársakhoz való pozitív érzelmi kötődés erősítése.• Esztétikai és érzelmi élmények nyújtása a zenei és irodalmi művek által, melyek az előző évben tanult, a gyerekek által legkedveltebbek közül lettek kiválogatva.• Közösségi kapcsolatok fejlesztése a közös mesélés, éneklés és egyéb tevékenységek által.• A vizuális megnyilvánulási kedv, kreativitás, alkotókedv fejlesztése változatos vizuális technikák biztosításával.
Módszerek, egyéni fejlesztési, differenciálási lehetőségek:	Motiváció, élményszerű bemutatás, bemutattatás, játékos interaktív cselekedtetés, felfedeztetés, spontán játékos tapasztalatszerzés, gyakorlás, buzdítás, ösztönzés, dicséret, ellenőrzés, egyéni és csoportra vonatkozó értékelés, megerősítés, sikerélményhez juttatás, egyéni differenciált segítségnyújtás, kiemelés, pozitív megerősítés, szóbeli dicséret metakommunikációs jelekkel, hiba esetén tapintatos hibajavítás, példaadás helyes viselkedési minta nyújtásával.
A tevékenység kiemelt fejlesztési területei, attitűdök, készségek, képességek:	<p>Szociális képességek alakítása: önbizalom, önfegyelem, kudarctűrő képesség, szabálytudat, kapcsolatteremtő képesség, együttműködő képesség, empátia, tolerancia, konfliktusmegoldó képesség, alkalmazkodás, feladatmegértés, önállóság, feladatvállalás, feladatartás, feladatvégzés, kommunikáció és kooperáció fejlesztése.</p> <p>Verbális képességek alakítása: beszédkedv, beszédértés, beszédtempó, beszédhangerő, egymással és a felnőttekkel való kommunikáció, aktív és passzív szókincsbővítés.</p> <p>Értelmi képességek alakítása: feladatmegértés, figyelem, feladattudat, feladattartás, megfigyelőképesség, a tanult ismeretek alkalmazása, emlékezet, felidézés, gondolkodás, tapasztalat, összefüggések felismerése (ok-okozat, idő), mennyiségfogalom, halmazképzés, vizuális észlelés (differenciálás, sorrendiség, formalítás), auditív észlelés, testsémaismeret, téri relációk (lent-fent...), jobb-bal irányok használata.</p> <p>Testi és mozgásképességek alakítása: mozgáskoordináció, egyensúlyérzék, mozgástempó, természetes és nagymozgások, mozgásminták utánzása, szóbeli téri orientáció, állóképesség, ceruzafogás, vonalvezetés, vonaltartás, evőeszközök, vizuális eszközök fogása, rajzkészség.</p>
A témához kapcsolódó egyéb komplex tevékenységek (fejlesztőjátékok, séta, kirándulás stb.), az anyanyelvi nevelés lehetőségei:	<ul style="list-style-type: none">• Különböző szenzitív, érzékenyítőjátékok játéka (érintős, simogatós) a csoport méhecskebábját is bevonva.• Séta az óvoda környékén, illetve az óvoda épületének felfedezése.• Látogatás az óvoda többi csoportjában.• „Az szeretem az óvodában...”• „Az én nevem és jelem...”• Saját és egymás nevének gyakorlása, egymás jelének felidézése, nevek és jelek beazonosítása a jeleket ábrázoló lottójátékkal.• Aktív szókincsbővítés a versek, mondókák gyakorlása által, beszédkedv felkeltése az egyéni élmények felidézésével, beszéd-kultúra, verbális kifejezőképesség és készség fejlesztése spontán és irányított kommunikációval.

TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEK

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE (matematikai tartalmú tapasztalatok)		MOZGÁS	
<p>Tevékenységek tartalma:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nyári élmények, a nyaralás felelevenítése. Mekkorát nőttünk a nyáron, kiscsoportosokból közezsők lettünk. Mi változott meg a csoportszobában, milyen új játékokat fedezünk fel? A játékokhoz, egyéb tevékenységekhez kapcsolódó szokások és szabályok felidézése, gyakorlása. Az óvoda helyiségeinek felfedezése. Kisfiúk és kislányok – halmazképzés, több–kevesebb, a pár fogalmának gyakorlása. Különböző színű asztalnál ülők – halmazképzés, párosítás („én és a helyem”). 		<p>Tevékenységek tartalma:</p> <ul style="list-style-type: none"> Az udvar adta változatos lehetőségek kiaknázása – mászóakák, csúszda, sportpálya, tornapálya. Szabadon végezhető nagymozgások gyakorlása. Játékos mozgásformák gyakorlása utánzással. Méhecsketorna. Játékos, párban végezhető mozgásformák. Az udvari élethez, játékoszerekhez kapcsolódó szabályok felelevenítése, gyakorlása. 	
<p>Munkaformák, eszközök: Mf.: frontális, mikrocsoportos, egyéni Eszk.: jelek kis képeken, az összes jel egy nagy táblán, méhecskebáb</p>		<p>Munkaformák, eszközök: Mf.: frontális, mikrocsoportos, egyéni Eszk.: karikák, bóják, labdák</p>	
VERSELÉS, MESÉLÉS	ÉNEK, ZENE, ÉNEKESJÁTÉK, GYERMEKTÁNC	RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA	
<p>Tevékenységek tartalma: Új mese:</p> <ul style="list-style-type: none"> J. Bischof: <i>Erdei cserebere</i> <p>Meseismétlés:</p> <ul style="list-style-type: none"> V. Szutyjev: <i>A gomba alatt</i> <p>Mondókaismétlés:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Gombamondóka</i> <i>Egy, kettő, három, négy</i> <i>Ziki-zaki, zakatol</i> <p>Versismétlés:</p> <ul style="list-style-type: none"> Illyés Gyula: <i>Mozdony</i> 	<p>Tevékenységek tartalma: Dalismétlés:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Süss fel, nap</i> (ÉZÓ 270.) <i>Csigabiga, told ki</i> (ÉZÓ 63.) <i>Csigabiga, gyere ki</i> (ÉZÓ 121.) <i>Cirmos cica,jaj</i> (ÉZÓ 151.) <i>Cicukám, kelj fel</i> (ÉZÓ 61.) <i>Ciróka, maróka</i> (ÉZÓ 72.) <p>Mondókaismétlés:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Cini, cini, muzsika</i> (ÉZÓ 12.) <p>Zenehallgatás:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Összetört a csiga háza</i> <i>Mézes odú</i> <p>Zenei képességfejlesztés:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ritmusrész fejlesztése – egyenletes löktetés érzékeltetése különböző játékos mozdulatokkal 	<p>Tevékenységek tartalma:</p> <ul style="list-style-type: none"> Méhecské a kaptárban (több munkafolyamatból álló alkotás) – Papírtányér felületének befestése sárga festékkel, nyomtatással, nagyméretű szivacsnyomdával. – Fekete csikok festése vastag ecsettel. – Dugónyomdával a szem nyomtatása. – Szárny ragasztása kék papírból. 	
<p>Munkaformák, eszközök: Mf.: frontális, mikrocsoportos, egyéni Eszk.: a mesék szereplőit ábrázoló bábok, a versek, mondókák hívóképei, méhecskebáb</p>	<p>Munkaformák, eszközök: Mf.: frontális, mikrocsoportos, egyéni Eszk.: mondókák, dalok hívóképei, méhecskebáb, ritmushangszerek</p>	<p>Munkaformák, eszközök: Mf.: mikrocsoportos Eszk.: papírtányérok, festék, ecsetek, színes papír, ragasztó</p>	